

Rede gouverneur - provincieraad 18-01-2017

Geachte aanwezigen,

De traditie wil dat in iedere provincie de gouverneur een rede uitspreekt voor de provincieraad ter gelegenheid van de opening van het provinciale werkjaar. Van die traditie werd vorig jaar afgeweken.

Op vraag van de deputatie en ik vermoed in samenspraak met het bureau van de provincieraad werd beslist om de novemberzittingen te comprimeren en efficiënter te vergaderen . Daarom onder meer werd de rede van de gouverneur niet meer gekoppeld aan deze zittingen en werd voorgesteld deze te laten doorgaan bij het begin van het nieuwe kalenderjaar.

En daarom beste collega's sta ik hier pas vandaag om de eerste provincieraad van dit nieuwe jaar in gang te trappen.

Traditiegebouw behandelt de rede een actueel thema en vestigt de aandacht op maatschappelijke en socio-economische uitdagingen in de provincie. De gouverneur geeft zijn visie, schetst toekomstige uitdagingen en inspireert het beleid.

In mijn nieuwjaarstoespraak voor de gestelde lichamen vorige week woensdag had ik het over de "XII werken voor Limburg". Het was een persoonlijke greep uit de vele werven die in Limburg open staan. De kerngedachte die ik hierbij voor ogen had was helder en simpel tegelijk: de Limburgse beleidsmakers te vragen daadkrachtig en zelfbewust de zaken aan te pakken én hoop en vertrouwen te geven voor de toekomst.

De bouwstenen daarvoor vinden we zoals steeds in onze eigen omgeving en in onze eigen leefwereld en begint alles bij onszelf. De XII werken handelden heel concreet over volgende uitdagingen die onmiddellijk kunnen opgepakt worden.

1. Limburg verkeert vandaag in – zoals ik dat durf noemen – “splendid isolation”. Buiten Limburg weet amper een kwart van de opinie en beleidsmakers waar wij mee bezig zijn. Dit moet veranderen. Wij moeten meer aanwezig zijn in Brussel, fysiek maar ook en vooral in de nationale media. De buit ligt buiten Limburg.

2. Limburg kan Vlaanderen groter maken als Vlaanderen haar centralisme niet ten spits drijft en wij zelf voluit gaan investeren in onze ruimtelijke kwaliteiten. Het beleidsplan Ruimte Limburg – mits voldoende ambitieus - kan hier een sterke rol in spelen.
3. Wachten op de noodzakelijke infrastructuurwerken voor de belangrijkste mobiliteitsdossiers zou ons nog meer tijd en energie kosten. Laat ons daarom nu al vragen aan de Lijn om op het Noord-Zuid traject veel meer (extra veel) autobussen in te leggen. En laat ons dit combineren met een goed uitgewerkt carpool en communicatieplan ondersteund door een heuse Noord-Zuid Mobility App. Zodat we minder stilstaan en meer vooruitgaan. Daarnaast moet de “fiets” het symbool worden van het moderne Limburg. Naast recreatief moet morgen ook iedereen functioneel gaan fietsen. Een totaal fietsinfrastructuurplan opzetten samen met de lokale besturen dringt zich op.
4. Brussel en Antwerpen slibben dicht. De vele pendelaars geraken met de auto niet meer de stadscentra binnen. Limburg is klaar om die pendelaars die van hier komen op te vangen. Voorwaarde is dat men in plaats van verder te centraliseren de overheidsdiensten terug decentraliseert. Naar de regio's dicht bij de mensen thuis.
5. Een post-SALK structuur zal ervoor moeten zorgen dat men focus blijft houden en dat er nieuwe strategische keuzes gemaakt worden zodat er binnen de potentieel sterkere clusters nieuwe projecten en specialisaties ontstaan. Om impact te genereren in heel Limburg, in alle regio's zal het Versterkt Streekbeleid een belangrijke gids kunnen zijn.
6. Datzelfde Versterkt Streekbeleid bevestigt door haar aanpak dat Limburg moet beschouwd worden als één regio. Een sterk statement dat mobiliserend kan werken als straks alle deelregio's mee schrijven aan een bovenlokale strategische agenda.
7. Met de provincie, Infrax, Nuhma, LRM, Energyville en alle andere onderzoeks – en kenniscentra hebben we voldoende kennis en kunde om uit te groeien tot een slimme regio. Samenwerken is hier de boodschap.
8. Limburg moet de ambitie hebben om samen met al haar lokale besturen de eerste klimaatneutrale regio te worden.

9. Op vlak van veiligheid moeten we zorgen voor de nodige capaciteit. Zowel op vlak van goed opgeleid personeel als op vlak van modern en hoogtechnologisch materieel. Samenwerking (ook over de grens) en een degelijk en voortgezet oefenbeleid blijven essentieel.
10. Kunst en cultuur zijn cruciaal voor onze samenleving en daarom alleen laten wij cultuur niet los en gaan we als een verantwoordelijk bestuur – samen met de Vlaamse minister – de transitie van onze cultuurinstellingen van nabij begeleiden en houden we de blik op de toekomst.
11. Achterstelling en ongelijkheid wegen zwaar op ons samenlevingsmodel. We moeten hiermee dringend afrekenen. In het onderwijs mag geen enkel kind nog de school verlaten zonder gepast diploma. Op de arbeidsmarkt moet de discriminatie gebannen.
12. De segregatie die ik vaststel ook in onze buurten en straten is voedingsbodem van veel kwaad. Niemand wil tweederangsburger zijn. Laat ons proberen de mensen, welke afkomst of religie zij ook hebben, weer samen te brengen en te laten praten als gelijken.

Dit waren mijn XII werken voor Limburg. Ik hoop dat mijn suggesties inspirerend zullen werken.

Geachte collega gedeputeerden,

Geachte raadsleden,

Ik denk dat het goed is dat ik vandaag samen met u eens een keer kort stilsta bij de functie, de rol en de figuur van de gouverneur. Om u te vertellen wie de gouverneur is, wat hij doet, moet doen en mag doen. En vooral ook om misverstanden te vermijden.

Ik ga u geen volledig overzicht kunnen geven van al mijn opdrachten, dat zou ons écht wel te ver leiden, maar ga wel proberen om u een zo getrouw mogelijk beeld te schetsen.

U weet dat ik als provinciegouverneur niet alleen voorzitter van de deputatie ben, ik vervul ook opdrachten voor de Vlaamse en de federale regering. Ik sta op de Vlaamse loonlijst.

Een gouverneur vormt zo de schakel tussen de verschillende bestuurlijke niveaus in de provincie: de federale regering, de Vlaamse overheid, de provincie en de steden en gemeenten. Bij al deze bevoegdheden heb ik een bemiddelende, coördinerende, verbindende en faciliterende rol.

Omdat ik mij als gouverneur op het kruispunt van verschillende bestuursniveaus bevind en ik veelvuldige contacten heb met zeer verscheiden maatschappelijke actoren, vang ik vaak signalen op en probeer ik zo ook de beleidsmogelijkheden en -hiaten te detecteren voor onze provincie.

Vanuit mijn functie ben ik goed geplaatst om te bemiddelen, consensus te zoeken en te coördineren tussen overheden en om voor lokale besturen een stimulerende en ondersteunende rol op te nemen.

Grosso modo valt mijn opdracht als gouverneur dan ook uiteen in drie luiken.

Wat het provinciebestuur betreft is de rol van de gouverneur beperkt tot voorzitter van de deputatie zonder stemrecht. Iedereen denkt dat ik de baas ben van dit huis, maar eigenlijk heb ik hier niets te zeggen.

Het provinciedecreet bepaalt enkel dat de gouverneur het recht heeft de beraadslagingen van de provincieraad bij te wonen. Uiteraard stel ik mijn kennis en ervaringen ter beschikking van de deputatie en de individuele gedeputeerden en onderhoud ik regelmatig contact met de provinciale administratie.

Verder ben ik als gouverneur commissaris van de federale en Vlaamse Regering.

In die hoedanigheid van Vlaams en federaal commissaris oefen ik het bestuurlijk toezicht uit op de lokale besturen: gemeenten, OCMW's, eredienstbesturen, polders en wateringen... en ben ik ook belast met het toezicht op de politiezones en de hulpverleningszones.

Strikt genomen houdt bestuurlijk toezicht in dat beslissingen op lokaal vlak worden getoetst op hun overeenstemming met het recht en het algemeen belang. Het handelt hier specifiek over toezicht op de beslissingen van de lokale besturen omtrent hun werking in het algemeen en aangelegenheden

zoals overheidsopdrachten, patrimonium, personeelszaken, financiën en fiscaliteit:

Het “bestuurlijk toezicht” en de daarmee gepaard gaande coaching en adviesverlening biedt mij tegelijkertijd de kans om het overleg en contact met de Limburgse steden en gemeenten te onderhouden. Deze contacten met de lokale bestuurders zorgen ervoor dat ik de vinger aan de pols houd zodat ik vertrouwd blijf met de specifieke uitdagingen van de besturen en de concrete context waarin bepaalde beleidsbeslissingen worden genomen. Het stelt mij in staat om een aanspreekpunt, begeleider en partner op korte afstand van de Limburgse lokale besturen te zijn.

Ik durf te zeggen dat ik met de meeste burgemeesters nauwe contacten onderhoud en dat dit wederkerig is.

Naast het toezicht krijgt de gouverneur in uitvoering van allerhande regelgeving nog een aantal specifieke taken toegewezen: van uitreiken van jachtverloven over wapenvergunningen en milieuhandhaving tot regeling van verkiezingen.

In 2011 besluit de Vlaamse regering de rol van de gouverneurs vanuit hun bevoegdheid als commissarissen van de Vlaamse Regering verder te versterken.

De gouverneurs krijgen dan een coördinerende opdracht om op permanente basis beleidsprocessen, controleopdrachten en werking van de gedeconcentreerde diensten van de Vlaamse overheid af te stemmen op deze van de andere bestuursniveaus. Door hun voeling met de lokale en provinciale praktijk kunnen zij op vraag van de besturen het dagelijks partnerschap met Vlaanderen faciliteren en stroomlijnen. Niettemin is er géén hiërarchische relatie tussen de gouverneurs en de Vlaamse gedeconcentreerde diensten.

Deze coördinatieopdracht kan opgedeeld worden in 3 basislijnen:

- Coördinatie op vraag van de Vlaamse regering , een regeringslid of andere Vlaamse instanties
- Coördinatie op vraag van een lokaal bestuur of het provinciebestuur
- Coördinatie op eigen initiatief.

De invulling van de coördinatieopdracht door de verschillende gouverneurs is zeer divers en hangt af van de specifieke context van iedere provincie.

Limburg neemt hierin traditioneel een eigen positie in. Ook al omdat men in onze provincie geconfronteerd werd met de bijzondere problematiek ten gevolge van de sluiting van Ford Genk die eind 2014, twee jaar na de aankondiging, werkelijkheid werd.

De uitvoering van het SALK was en blijft voor mij dan ook één van de belangrijkste aandachtspunten.

In uitvoering van mijn coördinatieopdracht heb ik de afgelopen jaren ook bijzondere aandacht besteed aan acquisitie (het aantrekken van nieuwe bedrijven) , jobcreatie, een goede begeleiding in vergunningstrajecten van complexe dossiers en de belangrijke infrastructuurdossiers.

De aanpak van dergelijke “regio -specifieke” uitdagingen vraagt om een aanpak op maat en een permanente dialoog en samenwerking tussen alle betrokken actoren.

Als voorzitter van het GSVC, het gewestelijk stedenbouwkundig Vergunningscommissie heb ik de voorbije jaren, in samenwerking met de VIP Cel van de diensten van Ruimte Vlaanderen én in mijn functie als “turbo-mamager” tal van dossiers begeleid tijdens hun vergunningstraject. Meestal handelde het hier om het organiseren van één of twee afstemmingsvergaderingen tussen de diverse advies - verlenende instanties. Zo stonden dossiers als de 1ste uitbreiding van Nike in Ham, windmolenprojecten in Noord- Limburg etc ... op de agenda.

Het zal u niet onbekend zijn dat ik daarnaast ook nog gevraagd wordt om in bepaalde dossiers het voortouw te nemen zoals dit het voorbije jaar gebeurd is op vlak van de onderwijsproblematiek in Limburg – alhoewel de eerlijkheid gebied mij dat ik hierover eerst zelf de minister geïnterpelleerd heb - (voor de opmaak van een regio -specifieke onderwijsanalyse en het inrichten van een Staten Generaal) en Cultuur : de begeleiding van de transitie van het provinciale kunst en cultuurhuis Z33 naar een Vlaamse cultuurinstelling.

Daarnaast zetel ik in tal van organisaties die door hun werking een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van onze provincie. Ik noem er enkele zonder volledig te zijn : LSM (Limburg Sterk Merk waar ik

ambtshalve voorzitter ben van het Directiecomité, Locate in Limburg, waar ik voorzitter ben omwille van het feit dat gouverneurs in het buitenland nog steeds een sterke impact hebben, Clean Tech Antenne Vlaanderen, waar alle Vlaamse gouverneurs elk voor hun regio in zetelen, Hospilim, dat destijds vanuit het ambt van gouverneur geïnitieerd en geïnstalleerd werd...

Als gouverneur ben ik mee verantwoordelijk voor de handhaving van rust en orde en het verzekeren van de veiligheid in de provincie, samen met de burgemeesters, de procureurs des Konings, de politie, ...

Het gaat om verkeersveiligheid, civiele veiligheid en noodplanning, criminaliteitspreventie, wapenvergunningen, politie en brandweer. In deze verschillende veiligheidsdomeinen probeer ik initiatieven te nemen. Sta mij toe dat ik hier enkel even stilsta bij politionele veiligheid en noodplanning.

Wat politie betreft probeer ik in overleg met de voorzitters van de Limburgse politiecolleges, de Limburgse dirco en dirju en de procureur te ijveren voor voldoende professioneel opgeleid personeel dat daarenboven moet kunnen beschikken over modern materieel. De Limburgse hulpdiensten moeten voorop lopen in het gebruik van nieuwe technieken en slimme technologieën. Denk aan ANPR-camera's, het gebruik van drones, automotive, blockchaintechnieken, ...

In juni 2013 gaf ik als gouverneur aan professor Brice De Ruyver de opdracht om studie te maken over de schaalvergroting van de Limburgse politiezones. Wat toen nog met enige argwaan bekeken werd, heeft inmiddels in Limburg geleid tot verschillende fusies en tot intensieve samenwerkingsverbanden tussen verschillende politiezones. De meergemeentezone Gaoz en de politiezone van Houthalen-Helchteren fuseerden in 2014 tot de zone Midlim. Limburg Regio Hoofdstad ontstond op 1/1/2016 uit de zones Hazodi en de zone West-Limburg. Dit jaar nog zal de zone Midlim fusioneren met de Noordoost-Limburg. Deze nieuwe zone zal de naam Carma krijgen.

Met het coördinatiekrediet, dit zijn federale middelen waar ik als gouverneur beroep op kan doen, probeer ik om de politiediensten te sensibiliseren voor nieuwe technologieën. De ANPR-camera's op de E314 ter hoogte van Halen enige jaren geleden, camera's waar in deze raad een paar maal vragen over gesteld werden, werden bijvoorbeeld gefinancierd met federale middelen uit het coördinatiekrediet. Met de plaatsing van deze camera's wilde ik niet alleen de politie een instrument bezorgen in de strijd

tegen bijvoorbeeld de inbrakenplaaq. Ik wilde vooral ook de gemeentebesturen en politiezones inspireren om ook zelf te investeren in cameratechnologie. Met succes. Tegen eind 2017 verwacht ik dat er in Limburg een netwerk van 100 camera's operationeel is in de strijd tegen de inbraken.

Naast de politionele en strafrechtelijke handhaving moet er ook sterk ingezet worden op bestuurlijke handhaving. Het zogenaamd 'gewapend bestuur' waarbij de gemeentebesturen in samenwerking met de politie maatregelen kunnen nemen tegen bijvoorbeeld motorbendes, drugs gerelateerde criminaliteit, witwaspraktijken en andere vormen van georganiseerde misdaad.

Bestuurlijke handhaving die als preventief beschouwd kan worden. Met middelen uit het net aangehaalde coördinatiekrediet werd een proefproject bestuurlijke handhaving van de stad Genk ondersteund. Een proefproject dat de leidraad zou moeten worden voor de verdere uitrol van gewapend bestuur in Limburg. Om de samenwerking tussen strafrechtelijke en bestuurlijke partijen te versterken en te ondersteunen om op die manier de georganiseerde criminaliteit geïntegreerd op regionaal niveau aan te pakken, ben ik daarom tevreden dat - naar analogie met Nederland - Limburg een RIEC (regionaal informatie en expertise centrum) gaat krijgen. De RIEC's focussen op de georganiseerde criminaliteit waarbij de strafrechtelijke opsporing en vervolging aansluiten op preventieve en bestuurlijke handhavende maatregelen. Met deze aanpak willen we op provinciaal niveau voorkomen dat criminelen door de overheid gefaciliteerd worden (denk bijvoorbeeld aan het vergunnen van een clublokaal van een motorbende), dat er vermenging ontstaat tussen de onder- en de bovenwereld en dat economische machtsposities met behulp van op criminele wijze vergaard kapitaal opgebouwd worden. Gelet op onze regionale ligging, komt er straks hopelijk ook een Euregionaal RIEC.

Structuren en procedures zijn essentieel. Maar oefening baart kunst. Veiligheid staat of valt met een doorgedreven oefenbeleid. Voor de veiligheidsdiensten maar ook voor de lokale en provinciale overheden. Ik ben daarom een groot pleitbezorger voor een doorgedreven mono- en multidisciplinair oefenbeleid zodat we goed voorbereid zijn in geval van inzet. Vandaar dat het hoofddaccent van de werking van de dienst noodplanning op oefenen ligt. Vorig jaar werd er bijvoorbeeld voor de informatieambtenaren van de Limburgse gemeenten een tweedaagse opleiding crisiscommunicatie georganiseerd.

36 Limburgse gemeenten namen in 2016 deel aan de 2de editie van de oefenrace die door dezelfde dienst noodplanning georganiseerd werd. Het thema van de oefening, een ontploffing tijdens een massa-evenement, werd door de gemeentelijke veiligheidscellen als erg pittig ervaren. Dit jaar komt er een 3de editie van de oefenrace.

Daarnaast worden er elk jaar 8 seveso-oefeningen georganiseerd en om de 2 jaar een grootschalige provinciale terreinoefening met inzet van een 200-tal deelnemers georganiseerd. Tongeren was vorig jaar gast-stad van deze provinciale rampenoefening. Een treinramp werd er geënceneerd.

Het blijft jammer genoeg niet altijd bij oefenen. Soms haalt de realiteit het oefenbeleid in zoals de wateroverlast en overstromingen van mei-juni 2016 aantoonde. Tijdens een coördinatievergadering met o.a. vertegenwoordigers van de 3 hulpverleningszones, van het hulpcentrum 100, van de civiele bescherming, de VMM, van de Afdeling Infrastructuur, Water en Domeinen Limburg en de dienst noodplanning werd de inzet van materieel en personeel gecoördineerd.

Natuurlijk bepaalt de actualiteit heel sterk de focus van de noodplanning. Waar in 2014 en 2015 de nadruk lag op de coördinatie in functie van een mogelijk stroomtekort in de winter, bepaalde in 2016 de terreurdreiging voor een groot gedeelte de werking rond noodplanning.

Dames en heren, collega's

Ik ga stilaan besluiten.

De gouverneur heeft naast zijn functie als gezaghebbend maar discreet contact voor Limburgers met vragen of verzuchtingen van persoonlijke, politieke of informatieve aard uiteraard ook nog een representatieve en protocollaire opdracht. Zo word ik zeer regelmatig gevraagd aanwezig te zijn op evenementen en activiteiten allerhande. Ik probeer daar zo goed en zo kwaad als kan selectief in te zijn want de vragen overstijgen mijn mogelijkheden.

Op het protocollaire vlak beperkt mijn opdracht zich tot het begeleiden van de koninklijke familie bij een bezoek aan de provincie en de ontvangst van ambassadeurs of leden van het consulaire korps. Bij al deze ontmoetingen probeer ik een toegevoegde waarde te creëren voor onze regio.

Zo wordt er bij de ontvangsten van buitenlandse gasten – veelal ambassadeurs - systematisch een economische insteek voorzien. Naast de

werkgeversorganisaties en UHasselt die mee worden uitgenodigd is er ook altijd een delegatie van bedrijfsleiders aanwezig die internationaal zaken doen. Dit laat ons toe om al tijdens de ontmoeting daadwerkelijk ervaringen, informatie en concrete zaken uit te wisselen. Niet zelden met zeer vruchtbare resultaten als gevolg.

En dat brengt mij automatisch terug bij het begin van deze toespraak. Namelijk bij het I° werk : De buit ligt buiten Limburg. Meer dan ooit ben ik overtuigd dat wij moeten inzetten op onze internationale contacten en samenwerking. Zelf probeer ik daarom met de collega's in de Euregio een hechte band te onderhouden en doelgericht te werken aan grensoverschrijdende projecten. Samenwerken dichtbij huis, met de directe burens in de Euregio maar ook verder weg, in de wereld en op het internationale vlak. Ook daar mogen wij als provincie niet ontbreken en moeten wij een actief beleid voeren. Vandaar de contacten bijvoorbeeld met China. De mogelijkheden vandaag zijn oneindig. Laat ons niet bij de pakken blijven zitten. Limburg en de Limburgers zullen er wel bij varen.

Dames en heren

Laat ons zo meteen samen het glas heffen op Limburg ! Op een geïnspireerd en succesvol 2017!